

15. САБОР ПОЛИТИКОЛОГА

годишња међународна конференција Удружења за политичке науке Србије

The Serbian Political Science Association (SPSA) Annual International Conference

25 – 26. 9. 2021.

Универзитет у Београду, Факултет политичких наука
University of Belgrade, Faculty of Political Science

ГРАЂАНИ У ДОБА ДЕЗИНФОРМАЦИЈА

CITIZENS IN THE AGE OF DISINFORMATION

ОРГАНИЗАТОРИ

УПНС

УДРУЖЕЊЕ ЗА
ПОЛИТИЧКЕ НАУКЕ СРБИЈЕ
The Serbian Political Science
Association

ФАКУЛТЕТ
ПОЛИТИЧКИХ
НАУКА

ISBN 978-86-6425-089-4

ABSTRACTS

KNJIGA SAŽETAKA

CITIZENS IN THE AGE OF DISINFORMATION

The 2021 Annual International Conference of the Serbian Political Science Association
The Faculty of Political Science, University of Belgrade, 25-26 September 2021

GRAĐANI U DOBA DEZINFORMACIJA

Sabor politikologa, Udruženje za političke nauke Srbije
Fakultet političkih nauka, Univerzitet u Beogradu, 25-26.9.2021.

International Selection Committee/Međunarodni naučni odbor

Lejla Turčilo (University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina), Igor Vobič (University of Ljubljana, Slovenia), Jelena Kleut (University of Novi Sad, Serbia), Agnieszka Stępińska (Adam Mickiewicz University, Poland), Marijana Grbeša (University of Zagreb, Croatia), Aleksandra Krstić (University of Belgrade, Serbia)

Cover page/Korice

Milan Smuđa

Publisher/Izdavač

Serbian Political Science Association (SPSA)
Udruženje za političke nauke Srbije (UPNS)

Za izdavača

Dušan Pavlović

Belgrade/Beograd, 2021.

(odvajanje partije od države). Istina bi trebala da je nepobitna, samim tim je i suprotna mnjenju. U tom smislu, po Hani Arent, „istina ima despotski karakter“. Nova saznanja, nova otkrića i nove istine mogu da doprinesu „promeni sveta i okolnosti“. A istinama nije lako da prevladaju mnjenje gomile. Uz istinoljublje važna je i sposobnost rasuđivanja. U odnosu na, u istoriji poznate razne tehnike i veštine, danas je na delu organizovano laganje u politici. To je vreme laži i svet dezinformacija, lažnih vesti i postistine. Za razliku od tradicionalne političke laži koje su se ticale državnih tajni u diplomatiji ili ratovanju, moderne političke laži bave se stvarima koje koje uopšte nisu tajna već su najčešće poznate svima (Hana Arent). To je „svesna neiskrenost“. Ombanu, „krhkost“ čini „tako lakom i tako primamljivom“. Vest je lažna „kada se namerno napiše da bi se širile dezinformacije i neistine“ (Meri Čejko). Dezinformisanje je namerna prevara. Danas nije važno samo pitanje dostupnosti i širenja infomacija, već i njihova interpretacija i kreiranje značenja (Kastels). Bez interpretacije ne mogu da se saznaju činjenice, a interpretacija zavisi od stajne tačke interpretatora – moralne, vrednosne, ideološke i političke. Mediji ne reflektuju stvarnost, već je i konstruišu. Kako primećuje Đovani Sartori, „Publika koju je odgajila televizija jeste, u svim aspektima, visokodezinformisana i loše informisana publika“. Politika se sve više svodi na borbu oko značenja. U politici ne pobeđuju najbolji, već pobeđuju oni koji najbolje ubeđuju. Ako ne važe činjenice i argumenti, ako istina nije važna, ako je debata suvišna i proterana, ako nema dijaloga i rasprave (deliberacije) da li možemo da tvrdimo da je vreme dezinformacija (laži) i vreme demokratije ili napada na nju.

Ključne reči: vreme dezinformacija, lažne vesti, postistina

Vujo Ilić

Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu

Lažno obećanje nepristrasnosti algoritamskog odlučivanja

Digitalne tehnologije imaju sve veći uticaj na politiku u demokratijama i u autokratijama. Intenzivna upotreba tehnologije za nadzor stanovnika navele su autore da govore o informacionim autokratijama ili digitalnom autoritarizmu. U konsolidovanim demokratijama uočava se trend tehno-populizma, fuzije populističke politike i tehnokratskog odlučivanja. Pandemija Covid-19 dodatno je zaoštrila debatu o odnosu tehnologije i demokratije. Ipak, odnos digitalnih tehnologija i autokratizacije u hibridnim režimima ostaje nedovoljno istražen. Cilj ovog rada je da objasni ulogu algoritamskog odlučivanja u legitimizaciji vlasti u Srbiji, gde su uočljivi paralelni procesi autokratizacije i prioritetizacije tehnološkog razvoja i digitalizacije, posebno veštačke inteligencije. Donošenju odluka javnih funkcionera, u koje građani imaju veoma malo poverenja, izvršna vlast nudi algoritamsko odlučivanje kao alternativu. Međutim, kao što je izvršna vlast preuzimala kontrolu nad nezavisnim i regulatornim telima, čije bi odlučivanje trebalo da bude nepristrasno i izolovano od političkih uticaja, i procesi algoritamskog odlučivanja dizajniraju se tako da se ishodi mogu uskladiti sa političkim interesima vlasti. Načini kojim se osigurava pristrasnost odlučivanja ilustruju se kroz tri slučaja: dodeljivanje predmeta sudijama, prijavljivanje za kupovinu stanova pripadnika snaga bezbednosti i izbor nevladinih organizacija za procenu rizika od finansiranja terorizma. Rad se na kraju osvrće na perspektive algoritamskog odlučivanja u kontekstu demokratskog nazadovanja u regionu.

Ključne reči: demokratija, digitalna tehnologija, algoritamsko odlučivanje, hibridni režim, Srbija